

сімейство зернотукових сівалок, сімейство ґрунторозпушувачів.[6]. Відомі роботи проф., д.т.н. Ауліна В.В. по проблемам трибохімії, удосконалення сг машин і т. ін.[7]. Неможливо перерахувати всі роботи українських вчених, які заслуговують на увагу бізнесу. Від активізації інноваційної діяльності виграють всі – наука, бізнес, країна.

Література:

1. Карпець А. Корупція в лизинг. Як добивають сільхозмашиностроение України Режим доступу: https://fraza.ua/analytics/211396-korruptsija_v_lizing_kak_dobivajut_selhozmasinostroenie_ukrainy
2. Тарабан К.С. Стан та перспективи розвитку машибудування в Україні. Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту. №8 2014 с. 60-64
3. Сотніков А.Сучасний стан машинобудівної галузі України та перспективи впровадження прогресивних систем управління. Економічний аналіз, 2013 випуск 12 частина 4 с. 60-64
4. Амоша О.І., Вишневський В.П., Збаразька Л.О. Промисловість і промислова політика України 2013: актуальні тренди, виклики, можливості: наук.-аналіт. доповідь.; Донецьк: НАН України, Ін-т економіки пром-сті. 2014. 200 с.
5. Черновол М.І., Кулешков Ю.В. Оптимізація зубчастого зачеплення шестеренного насоса типу НШ у напрямі підвищення його питомого об'єму Вісник аграрної науки, травень 2011 № 5 – с. 42-45
6. П.В.Сисолін, В.М. Сало, Л.І Середа, А.С. Ляшенко, керівник П.В.Сисолін . договір № 539/46 між КІСМ та ВАТ «Червона зірка » на виконання робіт тимчасовим творчим колективом (ТТК) про розробку, виготовлення, випробування та впровадження зернотукової сівалки. Кіровоград 1.10.1997р
7. Dykha, V.Aulin, O. Makovkin, Determining the characteristics of viscous friction in the sliding supports using the method of pendulum // Eastern-European Journal of Enterprise Technoljgies. – 2017. Vol. 3/7(87) (2017) ISSN 1729-3774 - P. 4-10.
8. <http://www.hydrasila.com/products/gear-pumps/>
9. www.ukrstat.gov.ua
10. MLA Style: "Richard H. Thaler - Interview". Nobelprize.org. Nobel Media AB 2014. Web. 2 Nov 2017. Режим доступу : http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/2017/thaler-interview.html

Орлова А.А.

кандидат економічних наук, доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Прагнення молоді української держави до реальної, а не декларованої незалежності зустріла суттєвий опір з боку північного сусіда. Наслідком цього стала анексія Криму та розгортання бойових дій на окремих територіях певних східних областей. Поява нових загроз національній безпеці зумовили необхідність пошуку нових методів для їх мінімізації, зокрема посилення інноваційної конкурентоспроможності шляхом створення інноваційних кластерів.

В сучасних умовах перед Україною постає нова проблема: посилення власної обороноздатності у військовому, інформаційному, науковому, дипломатичному та економічному протистоянні з Російською федерацією в умовах обмеженості наявних коштів, суттєвому обсязі державного боргу та величезному обсязі економічних проблем [4].

Військові дії на сході України обумовила появу нових загроз для існування України які, втім, виникли внаслідок тривалої орієнтації не лише на економічний

устрій пострадянської Росії, а й на її побутовий та суспільно-політичний уклад. Такі загрози у часовому вимірі наведено у табл. 1.

Таблиця 1

**Стратегічні загрози для України в умовах сьогодення,
їх передумови та можливі наслідки**

Передумова	Стратегічна загроза	Гіпотетичні наслідки
Підготовка спецоперації щодо анексії Криму починаючи з 2005 року, викликана побоюваннями щодо виходу України з „кола впливу” РФ	1. Бойові дії на сході України і тимчасова окупація Криму	Можливість остаточної втрати певних регіонів як унаслідок бойових дій, так і нерозумної економічної політики, що зачіпає тимчасово окуповані території
Низка об’єктивних та суб’єктивних причин: бойові дії, втрата економічного потенціалу східних областей, нагромаджений державний борг, перерозподіл бюджетних коштів унаслідок зміни влади тощо	2. Низька платоспроможність населення	Економічні: скорочення обсягів споживання, а відтак і інвестування коштів у національне виробництво, скорочення надходжень до бюджету і внаслідок цього урізання заходів у сфері соціальної політики. Політичні: остаточна втрата довіри до української влади та прагнення її позбутись у різні способи
Системні спроби побудови класового суспільства за азіатською моделлю: в сферах розподілу та перерозподілу національного багатства та дотримання законодавства і прав людини. Олігархічний уклад економіки за російським зразком	3. Великий рівень розшарування населення за рівнем доходів	Системна суспільна та економічна криза, що може призвести до припинення існування української держави як системи суспільно-економічних відносин
Відсутність розуміння ролі інтелекту та людського капіталу в сучасній економіці представниками так званої „еліти”	4. Втеча кваліфікованих працівників за кордон	Остаточний та незворотний перехід до сировинної моделі економіки, поступова руйнація території через експорт природних ресурсів за кордон та виснаження довкілля
Тривала системна робота російських „органів впливу”, формування ними залежності обсягу прибутків українського олігархату від рівня енергетичної залежності України	5. Енергетична залежність від РФ та окупованих територій	Необхідність залучення величезного обсягу інвестицій для зміни структури паливного балансу України та формування особистої енергетичної стратегії
Орієнтація на російський експортний ринок та ринок країн СНД, відсутність потреб здійснення інвестицій через отримання надприбутків за рахунок експлуатації радянського економічного потенціалу	6. Низький рівень інноваційної конкурентоспроможності	Всеохоплююча соціально-економічна деградація, остаточна залежність від російської економіки, втрата перспектив цивілізаційного розвитку

<p>Тривала та системна діяльність російських та окремих українських ЗМІ, що належать представникам місцевого та російського олігархату. Відсутність національної ідеї України, стратегії національного розвитку та відродження української культури</p>	<p>7. Збереження значної частки населення з радянською ментальністю</p>	<p>Втрата національно-ментальних переваг, необхідність витрачання значних ресурсів (не лише матеріально-грошових) на формування національної свідомості у сферах освіти, дошкільного виховання, побутового обслуговування та державного управління</p>
---	---	--

Джерело: розроблено автором.

Кластери – це сконцентровані за географічними ознаками групи взаємопов’язаних компаній, спеціалізованих постачальників та постачальників послуг; фірм у відповідних галузях, а також пов’язаних з їх діяльністю організацій (наприклад, університетів, агенцій із стандартизації, а також торгових об’єднань) у певних галузях, що конкурують, але разом з тим ведуть спільну роботу [5, с. 206].

Принципове значення для України на сучасному етапі є посилення розвитку класичних, промислових кластерів з метою стимулювання виробництва продукції військово-оборонного комплексу та розвиток інноваційних кластерів, які сприятимуть впровадженню результатів НТП у виробництво, в тому числі у в сфері виробництва зброї [4].

У той же час кластеризація економіки спроможна формувати якісні умови для дрібних компаній, які посилюватимуть свою конкурентоспроможність за рахунок нововведень, а не бюджетних коштів, як це часто-густо відбувається з крупним бізнесом. Для успішного створення кластера необхідними є наявність приватної власності, конкуренції без монополії, принципу вільного ціноутворення, стабільності грошового обігу, економічної самостійності та відповідальності підприємців [2].

Сам по собі інноваційний кластер об’єднує в собі компанії, які переважно не ведуть конкурентної боротьби між собою, вони, навпаки, доповнюють один одного тим, що виробляють свої продукти і послуги для різних елементів кластера, тобто для різних секторів [3, с. 9]. Проте ця проблема може ускладнитись, якщо до структури кластера будуть включені один або декілька елементів з іноземним капіталом (наприклад російським), діяльність яких буде спрямовуватись на ускладнення чи ліквідацію існуючого кластера.

Військові дії на сході України створюють безпосередню загрозу не лише діяльності та розвитку, а й фізичному існуванню Інноваційного кластеру за участю Приазовського державного технічного університету „Маріупольський локомотив”. Не виключено, що такі дії агресора спрямовані на формування нових кластерів, які можуть виникати шляхом залучення ресурсів на територіях, які він планує окупувати. Саме на формування певних територіально-виробничих комплексів у економічній системі була спрямована системна агресія СРСР на країни Балтії, Польщі, Чехії, Угорщини. Пізніше цю „естафету” підхопила РФ втручаючись у справи вже незалежних Молдови, Грузії, Азербайджану, України. Кластери відіграють важливу роль у вивченні конкурентоспроможності, і за останні десятиліття багато дослідників запропонували підхід, за якого кластери мають вирішальний вплив на економічні показники, маючи на увазі те, що кластери переважно формуються на рівні регіональних територій, а не цілих націй [1, с. 282].

Отже, національна безпека країни напряму пов’язана з інноваційною складовою розвитку економіки. Загрози, зазначені у таблиці 1, поряд з нерозвинутістю

інноваційної інфраструктури, низьким рівнем фінансування НДДКР, технологічним відставанням промислового комплексу, стають серйозною перешкодою на шляху до формування економіки інноваційного типу. Для нейтралізації таких загроз доцільним є створення та подальший розвиток інноваційних кластерів. Особливу увагу слід приділити впровадженню результатів НТП у виробництво продукції військово-оборонного комплексу як зростаючому фактору впливу на національну безпеку країни.

Література:

1. Pitic G. The influence of clusters strength and specialization on regional innovativeness: comparative analysis of Hungary, Bulgaria, Greece, Romania and Serbia / G. Pitic, N. Savic, M. Dzunic // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 1 (151). – С. 281–288.
2. Вечкинзова Е.А. Кластерная форма индустриально-инновационного развития территорий / Е.А. Вечкинзова // Вопросы управления. – Выпуск № 2 (8). – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/klaster-naya-forma-industrialno-innovatsionnogo-razvitiya-territoriy>.
3. Никитина М.Е. Сравнительный анализ моделей формирования инновационных кластеров и обоснование условий их применения в российских регионах: магистерск. дисс. : 27.04.05 / Никитина Мария Евгеньевна, М., 2016. – 104 с.
4. Орлова А.А. Досвід формування та розвитку кластерів у постсоціалістичних країнах у контексті національної безпеки України [Електронний ресурс] / А.А. Орлова, М.В. Бугаєва // Ефективна економіка. – 2017. – №11. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5892>
5. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер. – М. : Международные отношения, 1993. – 896 с.

Малаховський Ю.В.

к. е. н., доцент,

Центральноукраїнський національний технічний університет,

м. Кропивницький

ФАКТОЛОГІЧНА ОСНОВА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО КЛАСТЕРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОСИСТЕМИ

Система національних рахунків (СНР) призначена для макроаналізу стану ринкової економіки та процесів, що в ній відбуваються. Практика використання цього інструменту аналізу відбувається в атмосфері креативного “зняття” протиріччя між потребою конкретизувати інформацію щодо окремих сторін продуктивної діяльності в макроекономічних масштабах, яка потребує проведення деталізованих мезо(суб)розрахунків, та необхідністю досягнення високого рівня узагальнень показників галузевої кон’юнктури в національних рамках, що повинно забезпечити агрегацію показників та інтегрування комплексної системи статистичної інформації до складу таблиці міжгалузевого балансу типу “Затрати-випуск”.

В межах реалізації макроекономічного підходу статистичного оцінювання туристичної діяльності, що базується на попиті, проводиться вимірювання економічного ефекту від діяльності подорожуючих осіб в місцях відвідування. Вимірювання витрат подорожуючих осіб, які переміщуються з однієї країни до іншої за межами країни постійного проживання, знаходить своє відображення в категорії “подорожі” в рамках платіжного балансу [1]. На відміну від подорожуючих, туристична діяльність здійснюється відвідувачами у процесі підготовки до поїздки, а також безпосередньо у ході її здійснення. Окрім характерних для туризму видів діяльності (огляд ландшафтів, пам’яток, прийняття сонячних ван, відвідування цікавих місць),